

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

w sprawie **M.W.**,
oskarżonego z art. 107 § 1 k.k.s.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 22 lutego 2018 r.,
skargi obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w T.
z dnia 4 października 2017 r., sygn. akt II Ka [...],
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w S.W.
z dnia 30 maja 2017 r., sygn. akt II K [...] i przekazującego sprawę do ponownego
rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić skargę;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć oskarżonego M.W.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w S.W. z dnia 30 maja 2017 r., sygn. akt II K [...], oskarżony M.W. został uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 107 § 1 k.k.s.

Apelację od powyższego wyroku – na niekorzyść oskarżonego i skarżąc ten wyrok w całości –wniósł Prokurator Rejonowy w S.W.. Podnosząc zarzuty obraży prawa materialnego (art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 1 ustawy z

dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych oraz art. 10 § 1 k.k.s.) i procesowego (art. 4 k.p.k., art. 366 k.p.k., art. 374 § 1 k.p.k., art. 389 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k.), wniósł w konkluzji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.W.

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z dnia 4 października 2017 r., sygn. akt II Ka .../17, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Skargę od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 4 października 2017 r. wniósł obrońca oskarżonego M.W., który ponosząc zarzuty naruszenia szeregu przepisów postępowania (art. 437 k.p.k. w zw. z art. 433 k.p.k. w zw. z art. 113 k.k.s.; art. 437 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 113 k.k.s.; art. 437 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., art. 448 k.p.k. i art. 126 k.p.k. w zw. z art. 113 k.k.s.; art. 437 k.p.k. w zw. z art. 452 k.p.k.), w konkluzji wnioskował o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 4 października 2017 r.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Skargę obrońcy oskarżonego M.W. – jako niezasadną – należało oddalić, zgodnie z art. 539e § 2 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że podstawą skuteczności nadzwyczajnego środka zaskarżenia uregulowanego w art. 539a § 1 k.p.k. jest wykazanie – po myśli § 3 tego przepisu – że wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia kasatoryjnego naruszało art. 437 k.p.k. (w rzeczywistości chodzi o art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.) lub też, że przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Przepis art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. aktualnie brzmi: „Uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości”.

W przedmiotowej sprawie ani Sąd Okręgowy, ani żadna ze stron postępowania, nie podnoszą, aby zaistniały jakiekolwiek przesłanki z art. 439 § 1 k.p.k., albo z art. 454 k.p.k., które uzasadniałyby uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temuż Sądowi do ponownego rozpoznania. Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy w T. wskazał przepis art.

437 § 2 k.p.k. (w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.). Z pisemnych motywów rozstrzygnięcia tego Sądu wynika, że zasadnicze znaczenie w tej materii miał fakt niezawiadomienia – jako jednej ze stron postępowania – Naczelnika P. Urzędu Celno-Skarbowego w P. o prowadzonych przed Sądem Rejonowym w S.W. czynnościach, w tym niezawiadomienia o kolejnych terminach rozprawy głównej. Skoro bowiem finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadził dochodzenie w sprawie o przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s (zob. art. 133 § 1 pkt 1 k.k.s.), które zostało objęte nadzorem prokuratora, to organ ten sporządza akt oskarżenia i przesyła go wraz z aktami sprawy prokuratorowi, który ten akt oskarżenia zatwierdza i wnosi do sądu, jednakże finansowemu organowi, który prowadził postępowanie przygotowawcze przysługują przed sądem uprawnienia oskarżyciela publicznego (art. 155 § 1 i 2 k.k.s.). Słusznie zatem Sąd Okręgowy uznał, że „na gruncie przedmiotowej sprawy obowiązek powiadamiania Naczelnika P. Urzędu Celno-Skarbowego w P., jako podmiotu, któremu przysługują przed sądem uprawnienia oskarżyciela publicznego, nie został zrealizowany”. Skoro zgodnie z art. 157 § 2 k.k.s. w sprawach o przestępstwa skarbowe, w których akt oskarżenia wniósł prokurator, finansowy organ dochodzenia lub jego przedstawiciel może działać obok prokuratora w charakterze oskarżyciela publicznego, to oczywistym jest, że pozbawienie przez Sąd pierwszej instancji możliwości działania w sprawie w charakterze oskarżyciela publicznego – obok prokuratora – Naczelnika P. Urzędu Celno-Skarbowego w P., stanowiło oczywiste naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego apelacją wyroku.

Nie ma przy tym obrona chyba jakichkolwiek wątpliwości, iż w przypadku, gdyby postępowanie przed sądem pierwszej instancji było prowadzone w taki sposób, że uniemożliwiono oskarżonemu w szczególności udział w rozprawie głównej poprzez niezawiadomienie go o jej terminie, to doszłoby do tak istotnego naruszenia prawa procesowego, skutkującego nawet rażącą niesprawiedliwością zapadłego w toku takiego postępowania orzeczenia, że niezbędnym byłoby uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku i przekazanie sprawy do ponownego jej rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Nie miałyby w tym zakresie większego znaczenia nawet to, czy przy ponownym rozpoznaniu sprawy oskarżony

rzeczywiście skorzystałby z możliwości wzięcia udziału w sprawie, gdyby jego obecność nie byłaby obowiązkowa.

Podobnie zatem należy potraktować każdą ze stron postępowania – także stronę działającą w charakterze oskarżyciela publicznego, która nie mogła popierać oskarżenia i dowodzić jego słuszności. Tylko bowiem w taki sposób procedując możliwe jest osiągnięcie celów postępowania karnego, w tym m.in. tego, aby podstawę wszelkich rozstrzygnięć stanowiły prawdziwe ustalenia faktyczne oraz aby sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności (art. 2 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.k.)

Odnosząc powyższą sytuację do uregulowania zawartego w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., należy stwierdzić wprost, że w pełni ona uzasadniała wydanie wyroku kasatoryjnego przez Sąd odwoławczy. Zasadnie przyjmuje się przecież, że konieczność „przeprowadzenia na nowo przewodu w całości” może wystąpić wówczas, gdy doszło do naruszenia przepisów procesowych odnoszących się do prawidłowego jej przebiegu, np. w sytuacji, gdy nie dochowano gwarancji procesowych odnoszących się do udziału stron i ich przedstawicieli procesowych na etapie rozprawy głównej (zob. *D. Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom II, LEX el.2018, teza 21 do art. 437*). Konstatacji tej nie zmienia w niczym fakt, że tego rodzaju zrzutów nie podniesiono w apelacji, skoro finansowy organ postępowania przygotowawczego w ogóle nie był zawiadamiany o terminach czynności procesowych przeprowadzanych przed Sądem Rejonowym, a o samym wyroku tegoż Sądu przedstawiciel Urzędu Celno-Skarbowego w P. dowiedział się dopiero w toku postępowania międzyinstancyjnego.

Ponadto należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 440 k.p.k., a to z uwagi na fakt, iż Sąd Okręgowy przy rozpoznawaniu apelacji odwołał się w pierwszej kolejności do tego przepisu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów sąd odwoławczy może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania „w sytuacji określonej w art. 437 § 2 zdanie drugie”.

Z powyższych względów nie sposób podzielić zarzutów wnoszącego skargę, że Sąd Okręgowy w T. dopuścił się obrazy art. 437 lub 440 k.p.k.

Badanie ewentualnego naruszenia pozostałych przepisów prawa procesowego wskazanych w skardze jest bezprzedmiotowe, skoro „zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego” (zob. *uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17*).

Skoro zatem kontrola dokonana przez Sąd Najwyższy prowadzi do konkluzji, że stwierdzone przez Sąd Okręgowy w T. uchybienia w procedowaniu Sądu pierwszej instancji dawały podstawy do uchylenia jego wyroku i przekazania sprawy do ponownego jej rozpoznania, to wniesioną skargę obrońcy oskarżonego M.W. należało oddalić.

O kosztach sądowych postępowania skargowego orzeczono zgodnie z art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.

a.ł